

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СІМЕЙНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ»***

Спеціальність:	С4 Психологія
Освітній рівень:	перший (бакалаврський) рівень
Освітня програма:	Психологія

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Сімейне консультування
Шифр та назва спеціальності	С4
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 год. Лекції: 20 год. Практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: 56 год.
Термін вивчення дисципліни	
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
Е-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри	

Анотація до курсу.

Дисципліна спрямована на навчання особливостям надання психологічної допомоги сім'ям та профілактику сімейних дисфункцій за допомогою психологічного консультування, поглибити знання еволюції сімейно-шлюбних стосунків, також розглядає проблеми статевого виховання дітей та підлітків, статево рольову соціалізацію і підготовку студентів-психологів до процесу консультування.

Предмет вивчення навчальної дисципліни:

психологічні закономірності, принципи, методи та технології надання консультативної допомоги сім'ї як цілісній системі, зокрема особливості роботи з подружніми, батьківсько-дитячими та міжпоколінними відносинами, сімейними кризами й конфліктами, порушеннями комунікації та емоційної взаємодії. Дисципліна зосереджується на аналізі запитів сім'ї, діагностиці сімейних проблем, формуванні консультативного контакту, виборі ефективних стратегій і технік психологічного впливу, а також на етичних і професійних засадах діяльності сімейного консультанта.

Мета курсу:

засвоєння здобувачами комплексу практичних методів та методик надання психологічної допомоги дисфункційним сім'ям, діагностики та профілактики порушень стосунків у сім'ї.

Завдання навчальної дисципліни:

засвоєння теоретико-методологічних засад сімейного консультування, вивчення психодіагностичних методик дослідження сімейних стосунків, методів надання психологічної допомоги дисфункційним сім'ям та формування навичок проведення сімейного консультування

Пререквізити навчальної дисципліни:

повинні володіти базовими знаннями з загальної психології, психології особистості та соціальної психології, що забезпечують розуміння психічних процесів, індивідуальних відмінностей і міжособистісної взаємодії. Важливими є також знання з вікової та педагогічної психології для аналізу розвитку особистості в сімейному контексті, психології сім'ї та подружніх стосунків, основ психологічного консультування і психодіагностики, а також уявлення про етичні норми й професійну відповідальність психолога.

Постреквізити навчальної дисципліни:

Знання та практичні навички, сформовані в процесі вивчення дисципліни, є основою для подальшого опанування курсів з сімейної та системної психотерапії, кризового та травмаорієнтованого консультування, психології сімейних конфліктів і насильства, психотерапії подружніх та батьківсько-дитячих відносин, а також для проходження професійної практики. Набуті результати навчання можуть бути застосовані у діяльності практичного психолога, психотерапевта, соціального працівника чи консультанта під час роботи з сім'ями, подружніми парами та окремими членами сім'ї в умовах психологічної допомоги, підтримки й супроводу.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
Спеціальні компетентності	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік. СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Результати навчання	ПР5 Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги ПР9 Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні з рішення щодо їх розв'язання. ПР11 Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. ПР12 Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
----------------------------	---

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Методи навчання/методи оцінювання
1 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традиційний метод; аналітичний; синтетичний; практичний (робота з фабулами юридичних справ); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання
Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні засади психології сім'ї					
Тема 1	Характеристика сучасної сім'ї	2	1	6	
Тема 2	Життєвий цикл сім'ї	2	2	6	
Тема 3	Типологія стосунків у шлюбі	2	1	6	
Тема 4	Батьківство. Дитячо-батьківські відносини	2	2	4	
Тема 5	Сімейне консультування: поняття, складові та специфіка	2	1	6	
Змістовний модуль 2. Основи сімейного психологічного консультування					
Тема 6	Теоретико-методологічні засади сімейного консультування	2	1	6	
Тема 7	Ключові проблеми сімейного консультування	2	2	6	
Тема 8	Психодинамічний напрям сімейного консультування	2	1	4	

Тема 9	Когнітивно-біхевіористичний напрям сімейного консультування Гуманістичний напрям у сімейному консультуванні	2	2	6	професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проектно-дослідницький); кейс-метод.
Тема 10	Модель психологічного консультування сім'ї, що базується на теорії сімейних систем М. Боуена. Комуникативна модель психологічного консультування сім'ї	2	1	6	Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Модульна контрольна робота					
Всього:		20	14	56	
Форма контролю: залік					

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.4.

Форми і методи контролю

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;

- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

	Поточний контроль знань										Модульна контрольна робота	Залік	Загальна кількість балів
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	20	20	100
Робота на семінарі до заняття	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни «Сімейне консультування»:

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
 - оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
 - оцінка «добре» (С) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
 - оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
 - оцінка «задовільно» (Е) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
 - оцінка «незадовільно» (F_X) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.
- Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«А» - 18-20 балів;

«В» - 16-17 балів;

«С» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«Е» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Сімейне консультування» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності.
Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
3	3	2	1	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій;

інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Для успішного засвоєння курсу «Сімейне консультування» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Сімейне консультування» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації:

Основні джерела:

1. Магдисюк Л. І. Основи психологічного консультування: навч. посіб. / Людмила Іванівна

Магдисюк, Раїса Петрівна Федоренко. – Луцьк : Вежа-Друк, 2022. – 360 с.

2. Лефтеров В. О., Цільмак О. М. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі. Ліра До, 2020. 266 с.

3. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі: навчально-наочний підручник / за заг. ред. О. М. Цільмак. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 266 с.

4. Федоренко Р. П. Психологія сім'ї [Текст]: навч. посіб. / Раїса Петрівна Федоренко. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 364 с.

5. Волошина, В. В., Вінс, В. А., & Кашпур, Ю. М. Специфіка консультативної допомоги у процесі вирішення проблем молодого подружжя. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія, 2023. (3), 67-71. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2023.3.13>

6. Дерев'янка С. П. Когнітивно-поведінкова терапія : Навчально-методичні рекомендації. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2023. 60 с.

7. Ковальова І.Б., Попова Г.В. Основи психологічного консультування: методичні вказівки для студентів усіх форм навчання зі спеціальності психологія. Харків: НТУ «ХП», 2023. 55 с.

Додаткова

1. Максимова Н. Ю Сімейне консультування: навч. посіб. / Н. Ю. Максимова. – К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. – 304 с.

2. Характеристики психології сім'ї: підручник. Університетська книга. 2018 р., 282 с.

3. Цільмак О.М. Глава 12. Психодіагностика та психокорекція міжособистісних та внутрішньо особистісних конфліктів. *Новейшие психологические технологии: диагностика, консультирование, психокоррекция, немедицинская психотерапия*: ученик / за заг.ред. С.Д. Максименка, В.Є. Луньова. К.: Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАП України. Monreal: Accent Graphics Communications. 2015. С. 205-219 URL: <https://fdotadotr.files.wordpress.com/2016/09/3-d180d0b0d0b7d0b4d0b5d0bb-d186d196d0bbd18cd0bcd0b0d0ba-d0be-d0bc-d0b4d0bbd18f-wp.pdf>

4. Цільмак О.М. Методика проведення інтерактивних практичних занять з навчальної дисципліни «Психологія сім'ї та шлюбу»: практикум. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020, 216 с.

5. Магдисюк Л. І., Мельник А. П. Психологія життєвих криз та кризове консультування: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 100 с.

6. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Медико-психологічне консультування: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 332 с.

7. Нерубаська А.О. Системно-параметричний аналіз біфуркаційної особистості: монографія. Одеса: Назарчук, 2020 р. 340 с.

8. Сапега Павло, Нерубаська Алла ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СПІЛЬНОГО ПРОЖИВАННЯ ТА СПОСОБИ УНИКНЕННЯ “СИНДРОМУ СУСІДСТВА” Aktualne problemy współczesnego zarządzania w systemach społeczno-gospodarczych, humanitarnych i technicznych: zbiór materiałów XX Międzynarodowej Konferencji NaukowoPraktycznej (05 grudnia 2024 r., m. Odessa) / Redakcja naukowa: Olena Karakasidi, Ireneusz Żuchowski, Natalia Moshenets. Wydawnictwo: MANS w Łomży, 2024. 223 s. С.199-203

9. Бочарова Яна, Нерубаська Алла КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФІЛАКТИКИ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ У ПІДЛІТКІВ. Aktualne problemy współczesnego zarządzania w systemach społeczno-gospodarczych, humanitarnych i technicznych: zbiór materiałów XX Międzynarodowej Konferencji NaukowoPraktycznej (05 grudnia 2024 r., m. Odessa) / Redakcja

naukowa: Olena Karakasidi, Ireneusz Żuchowski, Nataliia Moshenets. Wydawnictwo: MANS w Łomży, 2024. 223 s. C.166-171

10. Tsilmak O.M. Conceptual competency model of leader (by the example of National police of Ukraine agencies). *Legal scholarly discussions in the XXI century : collective monograph* / S. V. Albul, O. V. Dykyi, V. Dyntu, A. Ye. Fomenko, etc. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2019. p.277-295 DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-121-6/277-294>:344 p. (SENSE)

11. Safa, M. Dalal; White, Rebecca M. A family stress model investigation of bicultural competence among U.S. Mexican-origin youth. Pages 320-331. .; Knight, George P. <https://doi.org/10.1037/cdp0000424>

12. Hrytsiuk, I., Magdysyuk, L., Zamelyuk, M., Podoliak, I. Peculiarities of professional culture development in modern youth in Ukraine. Youth Voice Journal. Great Britain: 2021. Vol. 11. P. 1–19.

13. Mahdysiuk, L., Tryhub, H., Duchiminska, T., Kulchytska, A., & Zasiekina, L. (2020). Verbal Expression of Preparedness in Retirement Planning Interviews. East European Journal of Psycholinguistics, 7(2).

14.